

Preek van Kees. de Graaf

Tekst: Openbaring 6:9-11

9 Toen het lam het vijfde zegel verbrak, zag ik aan de voet van het altaar de zielen van al degenen die geslacht waren omdat ze over God hadden gesproken en vanwege hun getuigenis. 10 Ze riepen luid: ‘O heilige en betrouwbare Heer, wanneer zult u de mensen die op aarde leven eindelijk straffen en ons bloed op hen wreken?’ 11 Ieder van hen kreeg witte kleren. Verder werd hun gezegd nog een korte tijd geduld te hebben, totdat ook de andere dienaren, hun broeders en zusters die net als zij zouden worden gedood, zich bij hen gevoegd zouden hebben.

Geliefden van onze Heer,

Onze Catechismus¹ noemt het gebed het voornaamste dat God van ons vraagt om onze *dankbaarheid* aan Hem te tonen. Alles heeft Hij ons gegeven: vergeving van zonden en het eeuwige leven. Een leven waarin we volop tot bloei komen en ons mogen verlustigen in al de schitterende dingen die Hij voor ons in petto heeft. Soms nu al maar in ieder geval later. Alles tot Zijn eer en verheerlijking.

Maar nu zegt God niet tegen ons: “Nu ik zoveel voor jou gedaan heb moet jij je dankbaarheid tonen door nu veel voor mij te gaan doen, ga jij van jouw kant nu maar eens veel goede werken doen!”. Nee, dat zegt Hij niet. Hij gaat iets heel anders doen. Hij gaat Zelf een communicatie kanaal openen, een gebedslijn opzetten, waarin wij nu mogen gaan meedoen. Hij wil contact met ons gaan onderhouden via het gebed. En wij mogen nu onze *dankbaarheid* tonen door met Hem voortdurend in gesprek te gaan. Een vertrouwelijk gesprek waarin we alles wat ons bezig houdt aan Hem kwijt kunnen. Een gesprek waarin we op Hem vertrouwen en ons helemaal aan Hem overgeven. Net zoals een kind dat zich vertrouwend nestelt op de schouder van zijn vader en hem alles vertelt wat hem is overkomen. Zo vertrouwelijk wil God met ons omgaan. En zo’n gebed dat is nu echte dankbaarheid!.

Maar zoals in deze wereld de schoonste zaken² het snelst aan bederf onderhevig zijn, zo is het ook met het gebed. We blijven zwakke, zondige mensen, ook wanneer we bidden.

Romeinen 8³ zegt:

“De Geest helpt ons in onze zwakheid; wij weten immers niet wat we in ons gebed tegen God moeten zeggen, maar de Geest zelf pleit voor ons met woordloze zuchten.

¹ HC Zondag 45 vraag en antwoord 116

² Ik denk hierbij bijv aan de gave van de door God geschonken seksualiteit of die van het huwelijk.

³ Rom. 8:26

Die hulp van de Geest die bestaat hierin dat Hij a.h.w. met ons gebed aan het werk gaat. Via en door Christus wordt het gebed gereinigd en a.h.w. geschikt gemaakt om te kunnen opstijgen naar de troon van God⁴. En daar vindt dat gereinigd gebed, dat nu geheel zuiver is altijd gehoor. Sterker nog: dat gebed is de grote katalysator, de aandrijver, van de hele wereld geschiedenis. Efeze 3⁵ zegt dat het gebed oneindig veel meer doet dan wij vragen of denken!.

Onze tekst spreekt over zielen onder het altaar die luid roepen. Die woorden die zij uitspreken vormen ook een gebed. Op het eerste gezicht lijkt het op zijn zachts gezegd een zeer merkwaardig gebed. Ze roepen namelijk om de straf en de wraak van God voor de mensen die op aarde wonen. Dit gebed heeft de klank van een nieuw testamentische wraak psalm.

Kunnen of mogen wij zo'n gebed ook op onze lippen nemen? Hebben wij al geen moeite genoeg met de wraakpsalmen uit het O.T?. Ik denk bij aan Psalm 35 en 79. En wat te denken van Psalm 137⁶: *“Babel weldra wordt je verwoest. Gelukkig hij die wraak zal nemen en jou doet wat jij ons hebt gedaan. Gelukkig hij die jouw kinderen grijpt en op de rotsen verplettert”*. Dan huiver je als je zulke woorden leest. Er zijn veel mensen die op deze woorden afknappen en de Bijbel dicht doen. Zo'n God, nee dat kan niet, daar wil ik niets mee te maken hebben. Of anderen die zeggen: dat is de God van de wraak van het O.T. Die God van de wraak die bestaat niet(meer) in de nieuw testamentische tijd waarin wij nu leven. God is nu liefde. Maar we begrijpen allemaal dat dit niet het juiste antwoord kan zijn. Het hele Woord van God is geïnspireerd en God was en is en zal tot in eeuwigheid altijd dezelfde blijven. Genoeg reden voor ons om eerst eens nader naar deze woorden van onzer tekst te kijken en dan vervolgens proberen onze conclusies te trekken. Het thema van de preek is:

De zielen onder het altaar in de hemel bidden om straf en wraak

We zien:

1. De aanleiding voor het uitspreken van dit gebed.
2. De inhoud van dit gebed.

We hebben in Hoofdstuk 6 gelezen dat het lam – dat is Christus – een zevental zegels gaat verbreken. Een zegel is bedoeld om bepaalde (toekomstige) gebeurtenissen te ‘verzegelen’ d.w.z. de inhoud van het zegel te verbergen. De eerste vier zegels die Christus nu gaat verbreken en de inhoud ervan te onthullen ziet de apostel in de vorm van een viertal paarden. We lopen deze paarden in het kort even na:

⁴ Zie o.a. Openbaring 8: 3 e.v.

⁵ Efez. 3:20

⁶ Psalm 137:8,9

Het eerste zegel laat een wit paard zien; verreweg de meeste exegeten zien de berijder als de Christus die met Zijn evangelische (pijl en) boog de wereld geschiedenis doortrekt en in zijn overwinningstocht vele harten doorboort voor Hem wint. De eindoverwinning is voor het evangelie.

Het tweede zegel toont ons een vuurrood paard. De ruiter krijgt opdracht om de vrede op aarde te verstoren met als gevolg bloedige oorlogen waarin de mensen elkaar afslachten.

Het derde zegel laat een zwart paard zien. Dat staat symbool voor de gruwelijke honger in de wereld. Miljarden lijden honger terwijl een kleine minderheid in weelde baadt. Dat is de realiteit van nu. De eerste levensbehoeften, tarwe, gerst, zijn schaars. Een dagloon is maar net voldoende om in leven te blijven. Tevens bewaken de rijken hun verworvenheden: kom niet aan de welvaart, die gesymboliseerd wordt door de wijn en de olijfolie.

Het vierde zegel wordt een vaalgeel paard getoond. Daarin wordt de Dood en het Dodenrijk gesymboliseerd. Niet alleen oorlog, maar ook hongersnoden die vaak daar een gevolg van zijn, dodelijke ziekten, denk aan epidemieën zoals de pest, dodelijke ziekten zoals bijv. aids, , die zullen een vierde deel van de mensheid ombrengen en naar de dood voeren.

Voor de verbreking het vijfde zegel – onze tekst – worden we naar de hemel verplaatst en wel naar het altaar. De oudtestamentische tabernakel met daarin het brandoffer en het reukoffer altaar is gemaakt volgens de maquette die God aan Mozes had laten zien op de berg. De hemel staat model voor de inrichting van de tabernakel en de tempel. Geen wonder dat we in de hemel dan ook een altaar te zien krijgen. In de tijd van de oudtestamentische offerdienst was aan de voet van het altaar het bloed te zien van de offerdieren⁷ die de verzoening met God tot stand brachten en symboliseerden. Het bloed van de offerdieren is hier, in de nieuwtestamentische tijd, vervangen door *‘zielen van al degenen die geslacht waren omdat ze over God hadden gesproken en vanwege hun getuigenis’*. Let wel: deze zielen bevinden zich *onder* het altaar en niet *erop*. D.w.z.: deze zielen hebben geen verzoenende kracht maar ze worden *wel* in verband gebracht met de verzoening. De verzoening *is* voor hen tot stand gebracht en daarom bevinden ze zich onder het altaar. Ze zijn wel net als de offerdieren geslacht maar dat kwam omdat ze Jezus gevolgd waren en Zijn getuigenis hadden doorgegeven aan de mensen. Dat hebben ze moeten bekopen met hun leven hier op aarde.

‘Getuigen’ dat is een juridische term en een kernwoord in de Bijbel. Een kernwoord in de *rechtszaak* die God met deze wereld voert. Daarvoor zijn ze geslacht. Denk daarbij aan al die christenen die in de loop van de tijd voor de leeuwen zijn gegooid, op brandstapels werden gezet en op wat voor wijze dan ook werden geliquideerd. Maar je mag het ook breder trekken: allen die op wat voor wijze dan ook vanwege het volgen van Jezus schade hebben geleden,

⁷ Lev. 4:7

zijn gediscrimineerd en gemarteld. Hun lichamen konden hier op aarde wel gedood worden maar hun zielen stegen op naar God's troon.

'Zielen' staat hier; wat moeten we ons daarbij voorstellen? Johannes ziet 'zielen'. Dat is moeilijk voorstelbaar want een ziel kan je normaal gesproken niet 'zien'. In ieder geval is het voor de apostel duidelijk dat ze hun (aardse) lichamen niet hebben. Die zielen kunnen in ieder geval spreken en ze krijgen witte kleren uitgereikt.

Als we nu verder gaan nadenken over de aanleiding voor dit gebed van deze zielen dan moeten we weer even terug naar die paarden die aan onze tekst vooraf gaan. Weet U wat nu het merkwaardige is: deze paarden worden wel *getoond* maar ze krijgen (met uitzondering van het eerste paard; het evangelie) *geen* opdracht om uit te rukken en het hun opgedragen werk te voltooien. Er is nog sprake van terug houding, een pas op de plaats. Er gebeurt niets. Iets soortgelijks lezen we bij de profeet Zacharia, in het eerste hoofdstuk; het gedeelte dat we gelezen hebben.

We worden in dat gedeelte mee terug genomen naar de tijd van de ballingschap. Die ballingschap duurde maar en die duurde maar en leek uitzichtloos. Het leek alsof de HEER Zijn volk vergeten was. Maar in die situatie stuurt de Heer ook ruiters van verschillende kleur uit⁸ om de stand van zaken op de aarde te inspecteren. Als die ruiters van hun inspectietocht terug komen dan rapporteren ze: *'We hebben de hele aarde doorkruist. Overal is het vredig en stil'*.⁹ Er is geen enkele aanwijzing, integendeel, dat aan de tijd van de verdrukking in ballingschap op korte termijn een einde komt. Dan stelt de engel van de HEER de 'hoe lang' vraag die ook in onze tekst voorkomt: *'Hoe lang zal het nog duren voor u erbarmen toont met Jeruzalem en de steden van Juda, waarop u nu al zeventig jaar verbolgen bent'*¹⁰. Dan volgen die prachtige troostende en bemoedigende woorden van de HEER. Brandend van liefde gaat Hij het voor Zijn volk opnemen; door Zijn verkiezende liefde en genade komt Hij in actie en gaat het weer goed komen tussen Hem en Zijn volk.

Je hoort wel eens zeggen dat al die oorlogen en rampen in de wereld een teken zijn van de op handen zijnde terugkeer van de Heer¹¹. Er is in de afgelopen eeuw op de oorlogslagvelden meer bloed vergoten dan in alle eeuwen daarvoor. Zeker, al die oorlogen en rampen, al die

⁸ Zach. 1:8

⁹ Zach 1:11. Dylan: in Cat's in the well: 'the gentle lady is asleep, she ain't hearing a thing, silence is a-sticking her deep'.

¹⁰ Zach 1: 12

¹¹ O.a. met een beroep op Luc. 21:10 e.v.

miljoenen slachtoffers, al die oorlogen, al dat geweld in de samenleving, al die liefdeloosheid en wetteloosheid is zeker een teken *dat* de Heer terug komt maar het zegt niets over het *wanneer*. Dat tijdstip weet niemand, zelfs Jezus niet, alleen de Vader weet het tijdstip.¹²

Maar de Bijbel maakt op veel plaatsen wel duidelijk dat die wederkomst zal zijn op een moment dat eigenlijk niemand het verwacht. Hij zal komen als een dief in de nacht¹³. Paulus zegt¹⁴; *‘Als de mensen zeggen dat er vrede en veiligheid is, worden ze plotseling getroffen door de ondergang, zoals een zwangere vrouw door de barensweeën’*.

En hoe raar het ook klinkt; die periode van vrede en dat gevoel van veiligheid is kan zomaar de gevaarlijkste periode worden in het leven van de kerk en in jouw persoonlijk leven als christen. Het gevoel dat alles lekker zijn gangetje gaat, je hebt succes in dit leven, een goede baan, in je huwelijk gaat het lekker en je kunt volop delen in alle rijkdom en welvaart die deze wereld je in de schoot legt. Op zich kan dat een gave van God zijn waar je dankbaar gebruik van mag maken. Als de Heer na een tijd van moeite en verdriet de zon weer in je leven laat schijnen. Als Hij je laat zien dat Hij een goede God is, die niets liever wil dan Zijn kinderen het goede ontvangen en Hem daarvoor danken en Hem daarin verheerlijken..

Maar tegelijkertijd schuilt in die vrede en in die rust, in die uiterlijke welvaart een groot gevaar. Het gevoel dat zo gemakkelijk naar binnen sluipt zonder dat je het misschien wilt. Het vaak onbewuste gevoel dat je het op eigen kracht afkunt. Je gaat hechten aan dit leven. Sluipenderwijs gaat God steeds meer buiten beeld. De liefde tot Hem verkilt.

De duivel maakt van die stilte in het leven van de kerk en in jouw persoonlijk leven handig gebruik. Naarmate die tijd van rust en vrede langer duurt wordt het wachten steeds moeilijker. Kijk maar naar de gelijkenis van de vijf wijze en dwaze maagden¹⁵.

Door het geduld van God met deze boze wereld krijgt de satan de ruimte om veel gelovigen in een geloofscrisis te brengen. Dit gaat zelfs zo ver dat de satan op een gegeven moment dicht bij de totale uitroeiing van de kerk denkt te zijn gekomen. Daarvan lezen we in Openbaring 11 als de twee (laatste) getuigen d.i. de kerk gedood zullen gaan worden op het plein van de grote stad.¹⁶ Eindelijk denkt de wereld het voor mekaar te hebben. Die vervelende christenen die altijd weer dat moralistische vingertje omhoog steken, zijn van de aardbodem verdwenen. Er zal een geweldig gevoel van euforie door de wereld gaan, alsof de

¹² Zie Mat. 24:36

¹³ Zie Mat 24:43; Luc. 12:39; I Thes. 5:2-4; II Petr. 3:10; Openb. 3:3 en 16:15

¹⁴ I Thes. 5:3

¹⁵ Mat. 25:5

¹⁶ Openb. 11:8 e.v.

wereldbeker voetbal is gewonnen, en opgetogen zal men elkaar geschenken toezenden. Nu hebben we eindelijk vrede en rust. We zijn eindelijk van die christenen af. Althans..dat dacht men.

Dit is nu de situatie waarin de zielen onder het altaar verkeren en die de aanleiding tot hun spreken vormen. God wreekt het onrecht niet meteen. Hij wacht, hij houdt in.

2. De inhoud van deze woorden.

De zielen zien dit gebeuren. Alles blijft nog zo rustig zo rustig op aarde. En dan kunnen ze het niet meer uithouden en roepen met luide stem: *‘O heilige en betrouwbare Heer, wanneer zult u de mensen die op aarde leven eindelijk straffen en ons bloed op hen wreken?’*

Lijkt dit roepen niet een beetje op het roepen van ‘de dwaze moeders’. U weet het misschien nog wel. Die Argentijnse moeders van verdwenen personen die jarenlang, week in week uit, bij de autoriteiten hun beklag kwamen doen vanwege het onrecht dat hen was aangedaan. Of op de ‘moeders van Srebrenica’ die onlangs protesteerden in Den Haag waar het proces loopt tegen Karadzic, de Serviër die van volkeren moord wordt beschuldigd?.

Toch gaat het hier om wat anders, al lijkt het op het eerste gezicht dat de zielen uit zijn op *persoonlijke* wraak als ze zeggen: *wreek ons bloed*. Want er is met deze zielen iets geweldig gebeurd. Tijdens hun leven hier op aarde hielden ze vast aan Jezus Christus en zijn getuigenis. Daarom werden ze vervolgd, vermoord, uitgeroeid. Maar tijdens hun leven hier op aarde, tijdens die vervolging riepen ze juist *niet* om wraak. Integendeel. Volgens de opdracht van Christus baden ze juist voor hun vervolgers. Jezus zegt¹⁷: *‘Heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen’*. En Paulus zegt¹⁸: *‘Zegen uw vervolgers, zegen hen, vervloek hen niet’*. En wraak nemen? Daar is Paulus ook duidelijk over¹⁹: *‘Neem geen wraak, laat God uw wreker zijn. Maar als uw vijand honger heeft, geef hem te eten, als hij dorst heeft geef hem te drinken’*.

Kijk eens naar de martelaar Stefanus die gestenigd werd zoals beschreven in Handelingen 7. Ook Stefanus bad voor zijn tegenstanders. Terwijl de stenen op hem neer denderden bad hij: *‘Heer reken hun deze zonde niet aan’*²⁰. Helemaal geen bede om wraak. Stefanus zal ongetwijfeld zijn plaats als ziel onder het altaar gekregen hebben. Even nadat hij gestorven was zou hij als ziel onder het altaar *wel* kunnen bidden om wraak met de woorden van onze tekst: *“Hoelang nog.....* Waarom is dat?: hier op aarde *niet* bidden om wraak maar

¹⁷ Mat. 5:44

¹⁸ Rom. 12:14

¹⁹ Rom. 12:19,20

²⁰ Hand. 7:60

integendeel juist bidden om behoud van je vervolgers en waarom is het boven in de hemel andersom: juist *wel* bidden om de wraak van God op je tegenstanders?

Dat heeft met het volgende te maken. We mogen zeggen dat we door het bloed van Christus met God verzoend zijn en dat we weer in de rechte verhouding tot God staan. Tegelijkertijd hebben we, zolang we hier op aarde leven, te maken met de zonde die ons altijd weer aankleeft. Die zonde en die zwakheid die vertroebelt onze blik. Onze kennis en ons beoordelingsvermogen is beperkt²¹. ‘Onze’ wraak, onze vergelding, daar komt altijd een deel van onszelf in mee. Een deel van ons boze ‘ik’ dat zich verongelijkt voelt.

Soms moeten we onze kinderen corrigeren. Maar laten we bidden dat we dat altijd doen vanuit een geest van zachtmoedigheid en liefde en niet om onze persoonlijke grieven en boosheid bot te vieren.

Nee, wreken en vergelden dat kunnen wij hier helemaal niet aan; daar vertillen we ons aan en daarom moeten we dat uit ons hoofd zetten, ook al is ons grof onrecht aangedaan. Onrecht kan soms heel pijnlijk en schrijnend zijn. Toch moeten we dat in de hand van God leggen²². Paulus zegt: *‘laat God uw wreker zijn, want er staat geschreven: ‘Het is aan Mij om wraak te nemen, Ik zal het vergelden’*²³.

Wraakpsalmen en ook dit wraaklied moeten we daarom niet doorstrepen in de Bijbel. We hebben ook hierin met het geïnspireerde Woord van God te maken. Alles heeft zijn tijd. Maar in dit leven kan het voor *ons* niet het juiste moment zijn om deze liederen op de lippen te nemen. Dat ligt niet aan die liederen maar aan ons. Die liederen zijn door de Heilige Geest geïnspireerd, de Geest is rein en zuiver in Zijn oordeel. Hij mag ze uitspreken. David mocht ze uitspreken omdat hij door de Geest geïnspireerd was. Maar wij niet, zolang wij op aarde leven. Voor de zielen onder het altaar is dit een ander verhaal. Die mogen ze *nu* ook uitspreken.

Want deze zielen zijn, op het moment dat ze hier stierven op aarde, geheel onttrokken aan de zonde. Ze hebben nieuwe, zuivere ogen gekregen²⁴. Hun oordeelsvermogen is zuiver en rein. Het “Hij ons en wij in Hem²⁵” is hier haast tot zijn volkomenheid gekomen. De zielen zijn volkomen één met Christus geworden. Onrecht dat aan de kinderen van God wordt aangedaan wordt gezien als onrecht dat Christus *zelf* aangedaan wordt. Daarom mogen ze

²¹ I Kor. 13:12

²² Al heeft de overheid wel in bepaalde gevallen de bevoegdheid om het kwaad te wreken (zie Rom.13) maar daar gaat het hier niet over.

²³ Rom 12:19

²⁴ Dylan in de song Highlands (CD ‘Time out of mind’ 1997): “I’ve got new eyes, everything looks far away”.

²⁵ Joh. 15

vragen: wanneer wreekt u *ons* bloed!. Het gaat de zielen niet om privé wraak maar om het recht van God. Wie de kinderen van God aanrandt, randt God aan.

Wat zal dat straks een geweldige belevenis zijn daarboven als in één keer de schellen van je ogen vallen. In één keer wordt je aardse bekrompen en beperkte beoordelingsvermogen vervangen door nieuwe en reine ogen die nu voor de volle 100% gaan voor het zuivere recht van God. Dan krijgen die woorden '*Heilige en betrouwbare Heer*' die hier in de tekst staan hun diep doorleefde betekenis. Hij is een God die betrouwbaar is, die doet wat Hij zegt en zegt wat Hij doet. Hij weet waarmee Hij bezig is.

Daarom wordt aan de zielen gevraagd nog een korte tijd geduld te hebben. Geduld, dat is een prachtige eigenschap van God. Hij wacht en Hij wacht. Dat is niet (zoals Petrus in zijn tweede brief schrijft²⁶) omdat '*de Heer traag is met het nakomen van Zijn belofte, zoals sommigen menen: hij heeft alleen maar geduld met u, omdat Hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat*'. Daar gaat het God om. Dat zijn werk af komt. Dat het getal van Zijn kinderen vol wordt. Er moeten nog veel meer mensen komen die hun leven aan Jezus zullen geven. Ook van hen zullen sommigen het met de dood moeten bekopen. Maar de oogst zal niettemin ongekend, ontelbaar, groot gaan worden als straks de laatste bazuin klinkt.

Nu moeten de zielen nog wachten. Het gebruikte werkwoord heeft iets van ons woord 'pauze'. Datzelfde woord gebruikte Jezus al. '*Komt allen tot mij en ik zal je rust* (dat is 'pauze') *geven*²⁷'. Pauze betekent: er komt een eind aan het wachten. Je mag in de tussentijd zalig rusten in de armen van Jezus.

Wordt het gebed van de zielen dan niet verhoord? Ja toch wel. Want we zien dat ze witte gewaden krijgen uitgereikt. Ze krijgen in dat gewaad a.h.w. een nieuwe status uitgereikt. De status van volmaakte gemeenschap met Christus. Die gemeenschap bestaat uit vrede. Vrede met God dankzij het Lam Gods. Hier op aarde werden ze ten dode toe vervolgd; hier krijgen ze een VIP behandeling. En dat geeft de zielen kracht om het op te blijven brengen om te moeten wachten.

Dat uitreiken van die gewaden wordt getekend als een continu proces. Daar mogen ook wij op aarde al in delen. Elke dag bevullen wij ons feestgewaad. Maar elke dag staat Jezus gereed om ons weer een rein gewaad uit te reiken. Hij wast de zonden weg. We mogen elke dag weer opnieuw beginnen. Dat maakt het wachten draaglijk. Totdat de laatste bazuin klinkt en iedereen is thuis gekomen.

²⁶ II Petr. 3:9

²⁷ Mat 11:28. Zie voor meer details de preek die ik over deze tekst heb gemaakt.

Amen.